

УДК 327.5 (4+5)
DOI: 10.26693/ahpsxxi2022.04.047

«ТАЙВАНСЬКА ПРОБЛЕМА» В КОНТЕКСТІ ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ ВІЙНОЮ

Олександр Шевчук,

e-mail: shevchukovo7@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0335-6873>

Національний університет біоресурсів і природокористування України,
Україна, 03041, Київ, пр. Героїв оборони, 15.

У статті розглядається «тайванська проблема» у контексті сучасного кризового стану системи міжнародних відносин пов'язаного з російською агресією проти України. На основі системного аналізу офіційних документів, виступів державних діячів КНР та США, публікацій провідних американських науковців з'ясовано, що відкрита агресія Росії проти України відкрила «ящик Пандори» щодо заморожених конфліктів успадкованих з часів холодної війни.

Одним з найбільш конфліктогенних серед яких є «тайванська проблема» зважаючи на залучення до неї таких світових гравців як США та КНР, і її географічне розташування в регіоні (АТР) який досить «насичений» територіальними проблемами. Особливу увагу приділено сучасному стану «тайванської проблеми» та впливу на її еволюцію російсько-української війни. У процесі дослідження встановлено, що російська агресія проти України виступила дестабілізуючим чинником системи міжнародних відносин як на глобальному, так і регіональному рівні. Разом з тим, відкрите збройне протистояння між США та КНР щодо розв'язання «тайванської проблеми» наразі виглядає малоімовірним, а гострі політичні заяви очільників як КНР, так і США є ілюстрацією як для громадян своїх країн, так і для союзників, що вони тримають ситуацію на контролі і готові вжити всіх необхідних засобів для досягнення своїх довгострокових національних інтересів.

Ключові слова: Тайванська проблема, Китай, США, Японія, АТР, Росія, російсько-українська війна

Постановка проблеми. Відкрита агресія Росії проти України відкрила «ящик Пандори» щодо заморожених конфліктів успадкованих з часів холодної війни. Одним з найбільш конфліктогенних серед яких є «тайванська проблема» зважаючи на залучення до неї таких світових гравців як США та КНР, і її географічне розташування в регіоні (АТР), який досить «насичений» територіальними проблемами: острови Спратлі, територіальна приналежність яких оскаржується відразу шістьма державами: В'єтнамом, КНР, Філіппінами, Малайзією, Тайванем і Брунеєм; проблема Курильських островів: різні підходи Японії та Росії щодо приналежності південних островів Курильської гряди – Ітурупу, Кунаширу, Шикотану і Хабомаї – сформувались в результаті окупації островів радянськими військами в 1945 р.

І наразі вже є певна тенденція щодо прагнення країн залучених до територіальних конфліктів або затвердити більш чітко своє позиціонування щодо приналежності спірних територій або ж засвідчити свою можливість щодо силового розв'язання конфлікту.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. На сьогоднішній день ми маємо низку наукових праць щодо «Тайванської проблеми», серед яких власне

напрацювання самого автора. Однак, практично відсутні роботи щодо висвітлення даної проблеми в контексті дестабілізації системи міжнародних відносин російсько-українською війною, враховуючи коротко тривалість повномасштабного вторгнення Росії на територію України. Значний фактологічний матеріал представлений публікаціями інформаційних агентств та засобів масової інформації. Серед яких на особливу увагу заслуговують Centre for Research on Energy and Clean Air, Radio Free Asia, Reuters, CNN, Twitter та ін., які активно висвітлюють позицію китайського та тайванського урядів щодо даного аспекту.

Метою дослідження є висвітлення «Тайванської проблеми» в контексті дестабілізації системи міжнародних відносин російсько-українською війною.

Методи та прийоми дослідження. При написанні даної праці були використані принципи наукового пізнання – історизму, об'єктивності, системності, багатофакторності та детермінізму. Комплексний підхід дозволив автору досліджувати багатоскладову «Тайванську проблему» в контексті дестабілізації системи міжнародних відносин. Для розв'язання визначеної мети дослідження та вивчення поставленої проблеми були застосовані методи аналізу і синтезу, узагальнення й абстрагування, а також системний і компаративний методи.

Виклад основного матеріалу. Позиція КНР щодо «тайванської проблеми» є досить жорсткою з моменту її структурування у політико-географічному просторі АТР. З початком російської агресії проти України дипломатична риторика КНР може бути визначена як до певної міри «нейтральна». З одного боку, КНР підтримав Росію збільшення обсягів імпорту енергоносіїв (за перші 100 днів війни Китай став головним імпортером російської нафти та газу поза Євросоюзом – 12,6 млрд. євро¹, не підтримавши антиросійську санкційну політику країн колективного Заходу.

З іншого боку, офіційний Пекін за повідомленням Міністра торгівлі США Дж. Раймондо у березні 2022 р. вдвічі скоротив поставки технологічних товарів до Росії порівняно з люневими показниками. Що тим самим свідчить про обережність Китаю до антиросійських санкцій. Так, були скорочені поставки ноутбуків до Росії (на 40%), смартфонів (на дві третини), телекомобладнання (на 98%)².

Основні лейтмотиви заяв керівництва КНР на міжнародній арені також виглядають дуалістично. З одного боку, лідер КНР Сі Цзіньпін засвідчує необхідність якомога швидшого припинення війни; а з іншого, разом з президентом Франції Ф. Макроном закликає поважати територіальну цілісність України та вирішувати конфлікт шляхом перемовин. Однак під час голосування в РБ ООН Пекін віддає свій голос Росії³. За цими на перший погляд досить непослідовними кроками, простежується чітка зовнішньополітична стратегія КНР щодо цілеспрямованого просування своїх довгострокових інтересів на міжнародній арені на тлі геостратегічної конкуренції, якщо не боротьби зі США.

Наразі російсько-українська війна, яка є глобальним геополітичним конфліктом, розглядається Китаєм як «вікно можливостей». Пекін прагне утворити в Східній Азії свій економічний макрорегіон, конкуруючи при цьому за глобальне лідерство із США, фокус уваги яких наразі більшою мірою концентрується на безпеці Європи у контексті російської агресії проти України.

¹ Фінансування Європою війни Путіна: імпорт вичерпаного палива з Росії за перші 100 днів після вторгнення. *Центр досліджень енергетики та чистого повітря (CREA)*. Retrieved from https://energyandcleanair.org/wp/wpcontent/uploads/2022/06/100%Do%B4%Do%BD%D1%96%Do%B2_2.pdf

² Whalen, J. (2022). China cut tech exports to Russia after U.S.-led sanctions hit. *The Washington post*, May 17. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/world/2022/05/17/china-russia-tech-exports/>

³ Holland, S., Hunnicutt, T., Brunnstrom, D. (2022). U.S. relieved as China appears to heed warnings on Russia. *Reuters*, May 3. Retrieved from <https://www.reuters.com/world/us-relieved-china-appears-heed-warnings-russia-2022-05-03/>

Формату взаємин Пекін – Вашингтон на сучасному етапі притаманна досить жорстка конкуренція у Східній Азії, при цьому Росію Китай вважає своїм стратегічним тилом. Виходячи з цього, КНР концентрується на трьох пріоритетних напрямках: 1) Тайвань; 2) Південно-Китайське море, через яке проходить третина світового товарного трафіку; 3) Східнокитайське море, де розміщені спірні з Японією острови Дяоюйдао (Сенкаку).

У цій шкалі пріоритетів «тайванська проблема» є однією з найголовніших, враховуючи і її морально-політичний вимір для Пекіна. «Тайванська проблема» має більш складну конструкцію ніж агресивна імперська політика РФ щодо України, проте цілком можливим є варіант використання Китаєм ситуації яка склалася з метою розв'язання проблеми Тайваню.

Неврегульованість «Тайванської проблеми» розцінюється офіційним Пекіном як «найбільша» і «надзвичайно болісна» перешкода, яка здатна дестабілізувати процес повернення повноцінної територіальної цілісності країни. З точки зору військово-політичного керівництва КНР, тайванський сепаратизм є суттєвою загрозою «внутрішній і зовнішній безпеці Китаю і психологічно нормальному стану нації»⁴. За твердженням одного з китайських військових аналітиків, «для нас Тайвань вже давно став великою скалкою»⁵.

Із відповідною періодичністю офіційний Пекін демонструє свою готовність «втягнути цю скалку», проводячи масштабні військові навчання біля берегів Тайваню з імітацією висадки десанту. Причинами цього до сучасної ситуації на міжнародній арені зазвичай були: проведення виборів керівника (президента) тайванської адміністрації, заяви лідерів Тайваню щодо необхідності проведення референдуму на острові з питання суверенного статусу, відвідування КР на Тайвані представниками політичного чи державного істеблішменту США тощо. Агресія ж Росії проти України спричинила те, що загальний спектр «тайванської проблеми» заграв новими «фарбами».

Останнє загострення відносин між США та КНР з приводу «тайванської проблеми» відбулося навесні 2022 р. і було пов'язано з візитом у квітні 2022 р. на острів делегації від двох з шести американських конгресменів на чолі з головою комітету із закордонних справ Сенату Робертом Менендесом (від Демократичної партії) та сенатором Ліндсі Гремом (від Республіканської партії). Офіційний представник посольства Китаю у США виступив із промовою з приводу візиту американських конгресменів на Тайвань, заявивши, що Китай рішуче виступає проти цього візиту та вимагає від американської сторони негайно припинити офіційні контакти з Тайванем у будь-яких формах. Апелюючи при цьому на положення трьох китайсько-американських спільних комюніке, де США підтримали позицію КНР щодо одного Китаю⁶.

Окрім цього, практичними кроками у відповідь на візит американської делегації стало оголошення КНР військових навчань у Тайванській протоці. Про що заявив офіційний представник Міністерства оборони КНР У Цянь: «Східне командування Народно-визвольної армії Китаю нещодавно організувало багатоцільову перевірку бойової готовності в морському та повітряному просторі навколо острова Тайвань, а також провело комплексні навчання»⁷. Так, у повітряний

⁴ Москалев, А. А. (2005). К вопросу о тайванском национализме. *Китай: новые горизонты: материалы ежегодн. конф. центра современной истории и политики Китая*, 19 (II), 27.

⁵ Румянцев, Е. Н. (2005). *Вооруженные силы КНР и проблема Тайваня: история и современность*. Москва: ИДВ РАН, 8.

⁶ Китайское посольство в США осудило визит американских конгрессменов на Тайвань (2022, April 15). *Sinhua Novosti*. Retrieved from http://russian.news.cn/2022-04/15/c_1310559859.htm

⁷ Заявление официального представителя Минобороны У Цяня о визите конгрессменов США на Тайвань (2022). *Ministry of National Defense of the People's Republic of China*. Retrieved from http://www.mod.gov.cn/topnews/2022-04/15/content_4909022.htm

простір Тайваню увійшло 30 винищувачів ВПС Китаю. За повідомленням тайванського оборонного відомства це найбільше вторгнення з січня 2022 р.⁸

Проблема Тайваню була одним з наріжних каменів переговорів між очільниками міністерств оборони США Ллойдом Остіном та КНР Вей Фенхе на безпековому форумі в Сінгапурі 10 червня 2022 р. Американський посадовець запевнив, що США підтримують політику «єдиного Китаю», але підкреслив, що дії китайської армії в регіоні є непрофесійними й безвідповідальними. Водночас китайський очільник Міністерства оборони зазначив, що Сполучені Штати провокують нестабільність своїми поставками озброєння на Тайвань. Речник китайського міністерства Ву Цянь зазначив, що Вей Фенхе нібито попередив Л. Остіна про готовність до військових дій⁹.

Окрім того, ще 23 травня 2022 р. під час спільної прес-конференції президента США Дж. Байдена і прем'єр-міністра Японії Ф.Кісиди очільник США підкреслив, що Вашингтон надасть військову допомогу Тайваню в разі нападу на нього з боку Китаю: «Ми взяли таке зобов'язання. Ми погодилися з політикою одного Китаю. Ми підписалися під нею, і всі додаткові угоди виходили з неї, але ідея того, що (Тайвань – авт.) може бути взятий силою, є просто недоречною»¹⁰. Згодом представник Держдепартаменту США розтлумачив цю заяву американського президента як збереження у зовнішньополітичній стратегії США політики «одного Китаю»¹¹.

На початку російсько-української війни МЗС КНР зробило чітку заяву у відповідь на ініціативу президентки Тайваню щодо підвищення безпекової пильності і зв'язку із кризою у Східній Європі: «Тайвань – це не Україна. Тайвань завжди був невід'ємною частиною Китаю. Це незаперечний юридичний та історичний факт»¹².

За повідомленням Radio Free Asia (RFA) від 13.06.2022 р. китайський лідер Сі Цзіньпін підписав директиву, що дозволяє «невійськове» використання Збройних сил. Ці дії викликають стурбованість, що Пекін готується до вторгнення на острів Тайвань під виглядом «спеціальної операції», що не класифікується як війна. Директива набула чинності 15 червня. Серед цілей документа – підтримка національного суверенітету, регіональної стабільності та регулювання організації та проведення невійськових військових операцій¹³.

Отже, Китай чітко окреслив свою непорушну позицію щодо «тайванської проблеми». І прийняття відповідного указу щодо можливості проведення «спеціальної операції» є застереженням як адміністрації Тайваню, так і керівництву США щодо готовності КНР перетнути «червону лінію» за допомогою силового сценарію. Показовим фактом є те, що в день вступу в силу цього указу відбулися телефонні переговори між російським президентом В. Путіним і китайським лідером Сі Цзіньпінем, якому в цей день виповнювалось 69 років.

⁸ Ministry of National Defense, R.O.C. (2022). *Twitter*. Retrieved from <https://twitter.com/MoNDefense/status/1531270767832625152?cxt=HHwWgMDTuc-plcAqAAAA>

⁹ Liebermann, O., Lendon, B. (2022, June 10). US and Chinese defense chiefs trade barbs over Taiwan at first face-to-face meeting. *CNN*. Retrieved from <https://edition.cnn.com/2022/06/10/asia/us-china-defense-ministers-meeting-intl-hnk-ml/index.html>

¹⁰ Liptak, K., Judd, D., Gan, N. (2022, May 23) Biden says US would respond 'militarily' if China attacked Taiwan, but White House insists there's no policy change. *CNN*. Retrieved from <https://edition.cnn.com/2022/05/23/politics/biden-taiwan-china-japan-intl-hnk/index.html>

¹¹ No change in U.S. policy towards Taiwan, says White House official. (2022, May 23). *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/world/no-change-us-policy-towards-taiwan-says-white-house-official-2022-05-23/>

¹² Лепеха, Я. (2022, 23 лютого). МЗС Китаю заявили, що Тайвань «не є Україною» і завжди був частиною КНР. *Суспільне Новини*. Retrieved from <https://suspilne.media/209834-mzs-kitau-zaavilo-so-tajvan-ne-e-ukrainou-i-zavzdi-buv-castinou-knr/>

¹³ Chun-mei, Hwang (2022, June 13). Chinese leader Xi Jinping signs new rules governing 'non-war' military operations. *Radio Free Asia*. Retrieved from <https://www.rfa.org/english/news/china/military-rules-06132022153121.html>

Зі свого боку російський президент намагаючись провести паралелі щодо власної агресії проти України і «тайванської проблеми», зберігши при цьому принцип стратегічного партнерства у взаємовідносинах з КНР, запропонував Китаю підтримку в питанні Тайваню та заявив, що Росія виступає проти будь-якого втручання у справи КНР¹⁴.

Разом з тим, адміністрація Тайваню намагається використовувати сучасну ситуацію, яка характеризується досить жорсткою поляризацією між партнером КНР Росією і західним світом, з метою утвердження статусу острова як дієвого суб'єкта міжнародних відносин. Демонструючи всьому світові світовому свою підтримку України, позиціонуючи тим самим себе частиною цивілізованого світу. З початку російської агресії проти України адміністрація Тайваню приєдналась до блокування доступу деяких російських банків до міжнародної платіжної системи SWIFT, а також направила гуманітарну допомогу в Україну, у вигляді 27 тонн медикаментів¹⁵. У квітні 2022 р. Тайвань виділив 8 млн. доларів допомоги Києву (3 млн. доларів адміністрації Києва і 5 млн. доларів розділять між шістьма місцевими лікарнями)¹⁶. А наприкінці травня 2022 р. виділити 6 млн. доларів на відновлення інших українських міст від наслідків вторгнення Росії, серед яких і Харків¹⁷.

У червні 2022 р. під час онлайн-зустрічі з міським головою Бучі А. Федоруком міністр закордонних справ Тайваню Джозеф У зауважив: «Нам відомо про страждання, вбивства, руйнування від війни, які залишили у Бучі агресори. Звірства у Бучі – це військові злочини, які важливо засудити, а винних – покарати». Для відновлення Бучі Тайвань ухвалив виділити допомогу у розмірі 500 тисяч доларів¹⁸.

Така активна позиція Тайваню у питанні російсько-української війни пояснюється з одного боку прагненням перебувати на стороні розвинених демократій світу, на противагу континентальному Китаю з його комуністичною ідеологією, проблемами щодо дотримання прав людини та солідаризацією на платформі ООН з РФ, що знаходить відображення в позиції постійного «утримання» під час голосувань в РБ ООН з питань засудження дій РФ щодо України; з іншого боку, така стратегія є модернізованим варіантом так званої «прагматичної дипломатії» Тайваню започаткованої на початку 90-х рр. ХХ ст. змістом якої є розвиток економічних відносин й надання фінансової допомоги, завдяки цьому Тайвань намагається прорвати дипломатичну ізоляцію й приймати активну участь в міжнародному політичному житті.

Висновки. Російська агресія проти України виступила дестабілізуючим чинником системи міжнародних відносин як на глобальному, так і регіональному рівні. Інтернаціоналізовані територіальні конфлікти отримали додаткове джерело живлення в умовах дестабілізації наріжних принципів міжнародного права. Відкрите збройне протистояння між США та КНР щодо розв'язання «Тайванської проблеми» наразі виглядає малоймовірним, а гострі політичні заяви очільників як КНР, так і США є ілюстрацією як для громадян своїх країн, так і для союзників, що вони тримають ситуацію на контролі і готові вжити всіх необхідних засобів для досягнення своїх довгострокових національних інтересів. Однак, в реаліях КНР

¹⁴ In call with Putin, Xi says all sides should work to resolve Ukraine crisis (2022, June 15). *National Post*. Retrieved from <https://nationalpost.com/pmn/news-pmn/in-call-with-putin-xi-says-all-sides-should-work-to-resolve-ukraine-crisis>

¹⁵ Taiwan to follow SWIFT move, sends medical aid to Ukraine. (2022, March 1). *Reuters*. Retrieved from <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/taiwan-sends-27-tonnes-medical-supplies-ukraine-2022-03-01/>

¹⁶ Russia-Ukraine news. (2022, April 22). *CNN*. Retrieved from <https://edition.cnn.com/europe/live-news/russia-ukraine-war-news-04-22-22/index.html>

¹⁷ Russia-Ukraine news. (2022, May 31). *CNN*. Retrieved from <https://edition.cnn.com/europe/live-news/russia-ukraine-war-news-05-31-22/index.html>

¹⁸ Taiwan FM calls mayor of Bucha in Ukraine, pledges US\$500,000. (2022, June 22). *Focus Taiwan*. Retrieved from <https://focustaiwan.tw/politics/202206200021>

наразі дещо обмежений у своїх зовнішньополітичних діях (перевага американської економіки над китайською, ймовірність втрати ринків збуту). Тому, питання кардинального вирішення «Тайванської проблеми» для КНР вимагає часу та серйозної «підготовки».

REFERENCES

- Chun-mei, Hwang** (2022, June 13). Chinese leader Xi Jinping signs new rules governing 'non-war' military operations. *Radio Free Asia*. Retrieved from <https://www.rfa.org/english/news/china/military-rules-06132022153121.html> [in English].
- Finansuvannia Yevropoiu viiny Putina: import vykopnogo palyva z Rosii za pershi 100 dnyv pislia vtorhnennia. [European Funding for Putin's War: Fossil Fuel Imports from Russia in First 100 Days of Invasion]. *Tsentr doslidzhen enerhetyky ta chystoho povitria (CREA)*. Retrieved from https://energyandcleanair.org/wp/wpcontent/uploads/2022/06/100%Do%B4%Do%BD%D1%96%Do%B2_2.pdf [in Ukrainian].
- Holland, S., Hunnicutt, T. & Brunnstrom, D.** (2022). U.S. relieved as China appears to heed warnings on Russia. *Reuters*, May 3. Retrieved from <https://www.reuters.com/world/us-relieved-china-appears-heed-warnings-russia-2022-05-03/> [in English].
- In call with Putin, Xi says all sides should work to resolve Ukraine crisis (2022, June 15). *National Post*. Retrieved from <https://nationalpost.com/pmn/news-pmn/in-call-with-putin-xi-says-all-sides-should-work-to-resolve-ukraine-crisis> [in English].
- Kitayskoe posolstvo v SSHa osudilo vizit amerikanskih kongressmenov na Tayvan [Chinese embassy in US condemns visit of US congressmen to Taiwan]. (2022, April 15). *Sinhua Novosti*. Retrieved from http://russian.news.cn/2022-04/15/c_1310559859.htm [in Russian].
- Lepekha, Ya.** (2022, 23 liutoho). MZS Kytaiu zaiavyly, shcho Taiwan «ne ye Ukrainoiu» i zavzhdy buv chastynoiu KNR. [China's Foreign Ministry stated that Taiwan «is not Ukraine» and has always been part of the People's Republic of China]. *Suspilni Novyny*. Retrieved from <https://suspilne.media/209834-mzs-kitau-zaavilo-so-tajvan-ne-e-ukrainou-i-zavzdi-buv-castinou-knr/> [in Ukrainian].
- Liebermann, O. & London, B.** (2022, June 10). US and Chinese defense chiefs trade barbs over Taiwan at first face-to-face meeting. *CNN*. Retrieved from <https://edition.cnn.com/2022/06/10/asia/us-china-defense-ministers-meeting-intl-hnk-ml/index.html> [in English].
- Liptak, K., Judd, D. & Gan, N.** (2022, May 23) Biden says US would respond 'militarily' if China attacked Taiwan, but White House insists there's no policy change. *CNN*. Retrieved from <https://edition.cnn.com/2022/05/23/politics/biden-taiwan-china-japan-intl-hnk/index.html> [in English].
- Ministry of National Defense, R.O.C. (2022). *Twitter*. Retrieved from <https://twitter.com/MoNDefense/status/1531270767832625152?ctx=HHwWgMDTuc-plcAqAAAA> [in English].
- Moskalev, A.A.** (2005). K voprosu o tayvanskom natsionalizme. *Kitay: novyye gorizontyi: materialyi ezhegodn. konf. tsentra sovremennoy istorii i politiki Kitaya*, 19 (2), 120. [in Russian].
- No change in U.S. policy towards Taiwan, says White House official. (2022, May 23). *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/world/no-change-us-policy-towards-taiwan-says-white-house-official-2022-05-23/> [in English].
- Rumyantsev, E.N.** (2005). *Vooruzhennyye silyi KNR i problema Tayvanya: istoriya i sovremennost*. [The PRC Armed Forces and the Taiwan Problem: Past and Present]. Moskva: IDV RAN. [in Russian].
- Russia-Ukraine news. (2022, April 22). *CNN*. Retrieved from <https://edition.cnn.com/europe/live-news/russia-ukraine-war-news-04-22-22/index.html> [in English].
- Russia-Ukraine news. (2022, May 31). *CNN*. Retrieved from <https://edition.cnn.com/europe/live-news/russia-ukraine-war-news-05-31-22/index.html> [in English].
- Statement by Defense Ministry Spokesperson Wu Qian on US Congressmen's Visit to Taiwan. (2022). *Ministry of National Defense of the People's Republic of China*. Retrieved from http://www.mod.gov.cn/topnews/2022-04/15/content_4909022.htm [in English].
- Taiwan FM calls mayor of Bucha in Ukraine, pledges US\$500,000. (2022, June 22). *Focus Taiwan*. Retrieved from <https://focustaiwan.tw/politics/202206200021> [in English].
- Taiwan to follow SWIFT move, sends medical aid to Ukraine. (2022, March 1). *Reuters*. Retrieved

from <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/taiwan-sends-27-tonnes-medical-supplies-ukraine-2022-03-01/> [in English].

Whalen, J. (2022). China cut tech exports to Russia after U.S.-led sanctions hit. *The Washington post*, May 17. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/world/2022/05/17/china-russia-tech-exports/> [in English].

Oleksandr Shevchuk,

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0335-6873>

The «Taiwan problem» in the context of the destabilization of the system of international relations by the Russian-Ukrainian war

The article examines the “Taiwan problem” in the context of the current state of crisis in the system of international relations associated with Russian aggression against Ukraine. Based on a systematic analysis of official documents, speeches by Chinese and US statesmen, and publications by leading American scholars, Russia’s open aggression against Ukraine has opened a “Pandora’s box” on frozen conflicts inherited from the Cold War.

One of the most conflicting among them is the “Taiwan problem” due to the involvement of such global players as the United States and China, and its geographical location in the Asia Pacific Region (APR), which is quite “saturated” with territorial problems: the Spratly Islands issue involves Vietnam, China, the Philippines, Malaysia, Taiwan and Brunei; the Kuril Islands issue – different approaches of Japan and Russia to the belonging of the southern islands of the Kuril ridge – Iturup, Kunashir, Shikotan and Habomai. And now there is a tendency for the countries involved in territorial conflicts to state more clearly their position on the affiliation of the disputed territories or to prove their ability to resolve the conflict by force.

Particular attention is paid to the current state of the “Taiwan problem” and the impact on its evolution of the Russian-Ukrainian war. The study found that Russian aggression against Ukraine is a destabilizing factor in the system of international relations at both the global and regional levels. Internationalized territorial conflicts have received an additional source of power in the context of destabilizing the cornerstones of international law.

At the same time, open armed confrontation between the United States and China to resolve the “Taiwan problem” now seems unlikely. The sharp political statements of the leaders of both China and the United States are an illustration for both their citizens and their allies that situation under control and ready to take all necessary means to achieve their long-term national interests.

Keywords: *Taiwan problem, China, USA, Japan, Russia, Asia Pacific, Russian-Ukrainian war*